

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 360 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 st. op. peti vrsta
maloglasni po 150
in 2. D. večji oglaš
nad 45 mm v. šline
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. Dn. večjem g
narocilo popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnništva št. 2326

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inostrane, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Naša smer

Ko so vodeče stranke naše države z nekatimi priveski l. 1921. v narodni skupščini strnjeno glasovale za centralistično vidovdanskovo ustavo, je SLS po svojem parlamentarnem klubu v svojem posebnem mnenju k temu ustavnemu načrtu izrekla sledeče zgodovinske besede:

»Ker smo prepričani, da bi uredba naše države po ustavnem načrtu vladne večine omajala temelje, na katerih država počiva, zato predlagamo itd...«

Mnenje, ki ga je takrat izrekla pred najvišjim narodnim forumom SLS, se je po osmih letih izkazalo naravnost kot matematično točno. Temelji, na katere so postavile našo državo takrat vladajoče stranke, se niso samo omajali, ampak se po krivdi teh strank, ki nosijo vso in edino odgovornost za vidovdansko uredbo države, popolnoma zrušili. Ostala je samo monarhija, ki je zdaj po vladni svojega zaupanja vzela krmilo države v roke, da po izjavi kraljevega manifesta »v najkrajšem času ustvari ono državno ureditev, ki najbolj odgovarja splošnim narodnim potrebam in državnim interesom.«

Tako je rezultat desetletnega upravljanja naše države po smernicah vodečih strank sijajno izpričal pravilnost političnega stališča in neomajno zasledovane linije SLS, oziroma njenega parlamentarnega zastopstva, »Jugoslovanskega kluba«. Ako bi bila večina narodne skupščine to stališče sprejela in po demokratičnih principih, ki so se sicer po besedi fiksirali, dejansko pa se ali niso izvajali, ali pa izvajali slabo, to je, ne v duhu ravnopravnosti treh plemen države (kakor izvaja do sedaj posebno mnenje »Jugoslovanskega kluba«), ampak s ciljem majoriziranja, bi ne prišlo do dogodkov 20. junija, bi ne bilo treba poseči za uresničenje pravične ureditve države po drugih sredstvih, temveč bi danes demokracija v Jugoslaviji predstavljala že popolnoma ali vsaj v glavnih pogledih nazmotraj konsolidirano in nazunaj močno državo.

Da moremo temelji našega državnega življenja sloneti le na sporazumu, slogi in ravnopravnosti onih, ki državo sestavljajo, ta misel preveča skozi in skozi tudi kraljev manifest, ki apelira na Srbe, Hrvate in Slovence.

SLS pa se tistega usodnega dne leta 1921. ni omejila samo na principijelno naglašanje prave, na enakopravnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev, poštenosti uprave in socialni pravičnosti sloneče demokracije, marveč je dala večinskim strankam tudi priliko, da razmišljajo o vseh podrobnostih take ustave, ki jo je Jugoslovanski klub izdelal in predlagal. V tem ustavnem načrtu, kakor ga v taki preciznosti ni izdelala nobena druga stranka manjšine, najdemo vse ono, kar bo vsak bodoči režim v Jugoslaviji, ki si nadeva nalogo nastale neznosne razmere revidirati, primoran v bistvu sprejeti, če hoče državo prav urediti. Tu imamo točno določene in omejene kompetence narodnega predstavništva in pokrajinskih skupščin, kojih pokrajinske vlade vršijo tudi po državne uprave; imamo pa narodno predstavništvo razdeljeno v dve enakopravni zbornici: politično in socialno-ekonomsko ter plenum obeh, ki končno veljavno odloča, če bi obstojala med obema zbornicama divergenca. Imamo torej korporativno-stanovsko obliko parlamentarizma — princip, po katerem bo moral nujno poseči vsak, komur je poverjena osnovna preuredba naše države.

Zaključek iz tega sledi z neizpodbitno logiko: da med strankami, ki so po zlorabljanju ali slabi uporabi demokracizma ali nesposobnosti in prevladanju enostranskih skupinskih in obosobljenih interesov povzročile provizorično sistiranje demokratično-parlamentarne vladavine, ni Slovenska ljudska stranka! Njena politična pot je bila veseskozi prava, njeno delo za državo in slovenski, pa tudi hrvatski in srbski narod pošteno in dosledno v duhu resnične demokracije, pravilnosti njenih političnih smernic se poirdili faktični dogodki. Na teh smernicah se bo naša država trajno in prav uredila. Stranki s takimi smernicami in takim delom je zato zasigurana tudi bodočnost po moči faktov. Kar so storili njeni poslanci v vestnem in trudopolnem delu za ljudstvo in državo, je zato rodilo vspehe in bo še večje.

Zagreb, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Oblastnega proračuna zagrebške oblasti finančno ministrstvo ni odobrilo radi postavk, ki vanj ne spadajo. Oblastni komisar Uzorinac je odredil, da se proračun ponovno obravnava in prilagodi novim razmeram.

Aktivnost gospodarskih krogov

Za dvig našega pomorstva in izvoza

Belgrad, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Ko je prevzela sedanja vlada svoje posle, je bilo neverjetno mnogo odmeva v gospodarskih krogih. Vsa gospodarska združenja naše države so poslala brzoglavne pozdrave na najvišje mesto, na predsedstvo vlade in na vse tako zvane gospodarske ministre. Iz teh pozdravov se je dalo posneti, da se bodo vršila v prestolici razna posvetovanja gospodarskega značaja in da bodo gospodarske organizacije v kratkem času predložile svoje posebne predloge. Pričakovali so veliko število gospodarskih zasedanj. Gospodarstvo je bilo zelo interesirano na tem, da stavijo posamezna ministrstva tudi svoje predloge.

Intenzivno se dela na proračunu, ki naj se spravi v sklad z dejanskim stanjem naše države in z zahtevami malega gospodarstva, kolikor mu gre lahko država nasproti z razpoložljivim kapitalom. Ministrstva so pričakovala posebne deputacije. Lahko trdimo, da se je z današnjim dnem razvil lep venec gospodarskih deputacij, zborovanj in posvetovanj.

Danes so obiskali prometnega ministra dr. Korošca zastopniki Jadranske plovbe in se z njim dolge razgovarjali, kako naj bi se podpirala brodarska društva na Jadranu. Navzoči so bili zastopniki iz Boke, zastopniki Jadranske in Dubrovnike plovbe. Podpora tem družbam, da bi se čim bolj omogočil razvoj naših jadranskih prometnih črt, je seveda

odvisna od razpoložljivega kredita državnega proračuna.

Ker je naš izvoz v zelo veliki stiski, so se za jutri dopolne prijavili pri prometnem ministru dr. Korošču delegati izvoznikovih družb naše države. Z ministrom hočejo razpravljati o možnosti, kako bi se dvignil izvoz pšenice iz naše države, zlasti v Italijo.

Dopolodne ob 10 so zborovali v prostorih trgovske zbornice zastopniki in člani širšega tarifnega odbora. Seji je predsedoval Vasa Jovanović. Zastopana so bila vsa gospodarska ministrstva. Prometno ministrstvo je zastopal pomočnik glavnega ravnatelja Francić, glavni ravnatelj rečne plovbe Milan Jovan, tarifni referent pri finančnem ministru Cugmuš in A. L. Laslo. Od kmetijskega ministrstva je bil navzoč načelnik dr. Stojković. Za zunanje ministrstvo načelnik dr. Pantić, za trgovsko ministrstvo dr. Štajnec. Dalje zastopniki vseh zbornic, razen splitske.

Preden se je začelo z dnevnim redom, je bil prebran brzojav splitske zbornice, ki prosi, da naj se seja odloži do petka, ker popreje svojega zastopnika ne more poslati na sejo. Odbor je uvidel, da je glavna točka dnevnega reda vprašanje tarif za pomorska pristanišča, radi česar je neobhodno potrebno, ugoditi splitski prošnji. Prihodnja seja bo v petek dopoldne ob 10. Člani tarifnega odbora so se nato še dolgo bavili s Cugmuševim tarifnim poročilom in z njim obravnavali o namerah prometnega ministra.

Oživljeno delo v ministrstvih

Uredba o drž. sodišču izšla

Belgrad, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Danes je izšla uredba o državnem sodišču. Pri kasacijskem sodišču v Belgradu se ustanovi poseben oddelek, ki bo sodil o deliktih po zakonu o zaščiti države. V tem oddelku je osem svetnikov, štirje namestniki in državni pravdnik. Nadzorstvo vrši pravosodno ministrstvo. Uredba določa imenovanje članov tega sodišča.

Delo v pravosodnem ministrtvu

Belgrad, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Iz pravosodnega ministrstva smo zvedeli, da bo kazenski pravni red v par dneh gotov. Temelji novemu zakonu je kazenski pravni red, ki je dosedaj veljal za Hrvatsko in Slavonijo. Dalje se intenzivno dela na kazenskem zakoniku in zakonu o zlorabi državne oblasti, z drugimi besedami, o zakonu proti korupciji.

Pravosodno ministrstvo je izdalo odlok, da odgovarjajo vsi bivši poslanci pred sodiščem kot drugi državljani za dejanja, če se je vložila zoper nje obtožba.

Prosvetno ministrstvo

V prosvetnem ministrtvu se izdeluje nov načrt srednješolskega zakona. Izdeluje ga komisija, ki je sestavljena iz vseh inspektorjev. Predseduje pa ji Bilić.

Prosvetno ministrstvo je ponovno prepovedalo vsem dijakinjam in dijakom srednjih šol, da ne smejo obiskovati nikjer v državi plesnih šol in dancingov.

Prosvetno ministrstvo je odredilo, da morajo vsi profesorji, ki nimajo vseh izpitov, dovršiti vse izpite do julija 1929. Kdor do tega roka izpitov ne bi napravil, se mu ustavi plača.

Prosvetno ministrstvo je odredilo, da smejo sprejemati stranke samo načelniki. Vsaka intervencija je prepovedana. Namesitje odpuščenih, nekvificiranih suplentov se bodo mesta zasedla v najkrajšem času z novimi, kvalificiranimi profesorji. Vsak razpis službenih mest je z ozirom na spremenjeni uradniški zakon prekličan. Stalnost je ukinjena. Prošnje se bodo vrnile.

Belgrad, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Čujemo, da bo tudi prosvetno ministrstvo v najkrajšem času odpustilo 40 dnevničarjev in 6 slug.

Gozdarsko ministrstvo

Gozdarski minister je izdal pravilnik o delovanju drv dobrovoljcem. Ta pravilnik je v zvezi z dobrovoljskim zakonom, ki je bil nedavno predložen narodni skupščini. Pravilnik bo takoj stopil v veljavo.

Gozdarski minister je dovolil 10.000 Din kredita za drevesnice na Gorenjskem. Pričakuje se, da bo dovoljen še večji kredit za drevesnice v Sloveniji in sicer iz naknadnih kreditov za pogodovanje.

Državno sodišče je odobrilo, da se od gozdarsko-rudarskega ministrstva suspendirani uradniki postavijo pred sodišče in da se jim takoj ustavi polovica plače in da se razrešijo svojih dolžnosti. Ministrstvo je odpustilo 50 dnevničarjev.

129 milj. za pasivne kraje

Belgrad, 16. jan. (Tel. »Slov.«) V ministrtvu za socialno politiko se dela na novem zakonu o javnih delih in pomoči pasivnim krajem. Zatrjuje se, da bo vsota obsegala v ta namen določenih približno 129 milijonov dinarjev. Kot pasivni so izrečno naštet: Dalmacija, Travnik, primorsko-krajiška oblast, Sandžak, del Tuzle in Mostar. Zato se je v socialnem ministrtvu danes mudil splitski odvetnik dr. Bulić, ki ima nalogo, da izvrši pomoč pasivnim krajem v Dalmaciji.

100 dnevničarjev v socialnem ministrtvu odpuščenih

Belgrad, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Statistični oddelek pri socialnem ministrtvu je danes obvestil približno sto dnevničarjev, da bodo s 1. februarjem odpušteni. Po 1. aprilu imajo pa pravico, da eventualno ponovno prosijo za vslop v prejšnjo službo. Že prejšnji ministri za socialno politiko so grajali delovanje v tem oddelku, kjer so bile nameščene predvsem nekvificirane osebe. Splošno je prepričanje, da se z redukcijo številnih dnevničarjev v statističnem oddelku ne bo nič zgubilo.

V ministrtvu za socialno politiko napovedujejo v izseljeniškem odseku večje spremembe. V tem oddelku so razni izseljeniški komisariji, ki so vse prej kot kvalificirani državni funkcionarji. Marsikateri so bili strogi strankarji, večina pa nekvificirani. Napovedujejo se v tem odseku široke reorganizacije, kakor v izseljeniški službi sploh.

Pomoč pogorelcem

Belgrad, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Pogorelci v vasi Gornja Bela v občini Predvor nad Kranjem so dobili 150 kbm lesa. Večja množina lesa se je dala tudi pogorelcem v blejski okolici.

Seja Narodne banke

Belgrad, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila seja Narodne banke, na kateri so se obravnavale samo tekoče zadeve.

Neresnične vesti o dr. Korošču

Nekateri zagrebški in belgrajski listi so prinesli iz Ljubljane vest, da je dr. Anton Korošec odstopil kot načelnik SLS in da je izstopil iz stranke. Vaš dopisnik je pooblaščen izjaviti, da so vse to tendenciozne vesti, ki imajo ta namen, da vnesejo v vrste SLS zmedo v sedanjih političnih prilikah.

HSS ni razpuščena

Zagreb, 16. jan. (Tel. »Slov.«) »Narodni val« priobčuje sledeče: HSS ni razpuščena. Če bi bila razpuščena, bi bilo strankino vodstvo v Zagrebu prvo o tem obveščeno. Tako naj organizacije HSS odgovorijo vsem tistim, ki so jih hoteli ali poskusili razpuščiti. Podpisan Krnjević.

Samoupravni proračuni vključeni državnemu

Belgrad, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Na dvoru je bil predsednik vladne general Pera Živković. Dalje pa finančni minister dr. Šverljuga. Čuje se, da bo novi proračun za 1 milijardo manjši od prejšnjega. Vsi samoupravni proračuni bodo državnemu vključeni.

Izjava ministra Drinkovića

Zagreb, 16. jan. (Tel. »Slov.«) »Narodna Politika« poroča iz Belgrada, da bo dr. Drinković dal izjavo, da sploh ni iskal nobenega priznanja ali odobritve za svoja dejanja, ampak da mu je neki ugleden federalist pisal pismo, v katerem pravi, da federalisti odpravljajo njegovo delo.

Devčić še ne bo izpuščen

Zagreb, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Danes je bilo v mestnem sodnem stolu sklenjeno, da se izpusti na prosto odgovorni urednik »Narodnega vala« Krešimir Devčić. To se je sklenilo na prošnjo odvetnika Šafarja, ki je vložil prošnjo dva dni potem, ko je »Narodni val« spremenil svojega urednika. Devčić pa ni spuščen na svobodo, ker je državni pravdnik vložil priziv. Tako se bo banski stol s to zadevo ponovno pečal.

Občinski odbori v mariborski oblasti ostanejo

Čakovec, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Po odredbi mariborskega velikega župana bodo nadalje poslovali vsi občinski odbori, razen tistih, kjer so župani za preiskavi ali je občinški svet nesposoben za delo. Odstavljeni bodo tisti blagajniki in tajniki, ki so v preiskavi.

Belgrajske vesti

Belgrad, 16. januarja

Hajdan bej, novi turški poslanik na našem dvoru, je bil sprejet od Nj. V. kralja v slovesni avdienci. Pri tej priliki je izročil svoja poverljiva pisma.

Predsedništvo vlade bo te dni izdalo na vsa ministrstva odredbo, po kateri se bo enotno uredilo, kako naj ministrstva urejujejo napredovanja svojih uradnikov. Do izida te naredbe so vsa napredovanja odložena.

V vseh ministrtvih so se uvedle uradne ure dopoldne in popoldne.

Danes je bil v trgovinskem ministrtvu predsednik Hipotekarne banke dr. Gjuričić.

V poštmem ministrtvu se je pod predsedstvom glavnega ravnatelja sestavila komisija iz vseh načelnikov, ki bodo izvršili redukcijo uradništva tega resora.

V ministrtvu za vero se je sestavila komisija, ki bo tudi v tem ministrtvu izvršila redukcijo nepotrebnega uradništva.

Minister za socialno politiko bo v kratkem imenoval novo ravnateljstvo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu (SUZOR).

Ameriški konzul Kenned Stuart Batton odide te dni v Lipsko na svoje novo službeno mesto.

Dr. Vilko Baltić, novi belgrajski veliki župan, je danes prevzel svoje posle.

»Vossische Zeitung« in »Resto del Carlino« sta v naš državi prepovedana.

Joško Babšek, profesor na učiteljski v Ljubljani, je premeščen na žensko učiteljsko v Mariboru.

Sovjetska unija in Afganistan

Vstaja v Afganistanu je silno vznemirjala sovjetske, ki se bali, da zmagajo vstani in propade Amanulah, ki je bil energičen nasprotnik angleške politike. Sovjeti pa so se zanimali za afganistanske dogodke še iz drugega, zelo tehtnega razloga. Sovjeti so se namreč bali, da bi mogel plamen afganistanske vstaje upaliti nemire tudi v sovjetskem Turkestanu. Podlaga za nemire je bila dana, ker so zadnje razlastitve izzvale silno nezadovoljstvo. Zato se v Moskvi silno zanimali zato, kako bodo domačini v Turkestanu in Uzbekistanu sprejeli dogodke v Afganistanu. Posebna skupina političnih komisarjev z obsežnimi pooblastili je bila poslana k armadi v Turkestanu, da so sovjeti pripravljeni in da bi bili v kali za-triti ev. nemiri.

Vse kaže na to, da so sovjeti na skrivaj Amanulaha podpirali. V zvezi s tem dobiva inspekcijsko potovanje vojnega komisarja Vorosilova v jeseni poseben pomen. Vorosilov je obiskal Turkestan, Moskva pa je med tem zelo spretno razširjala vesti o njegovem odstopu.

Zelo značilne za sovjetsko politiko v Aziji so številne nove gradnje železnic v Turkestanu, Uzbekistanu in Transkaspiskih krajih. Strateški pomen teh železnic je očitno večji kot njih gospodarski. Iz teh novih železnic se jasno vidi, da še nadalje obstoja rivaliteta med sovjeti in Anglijo za nadoblast v osrednji Aziji in da so vse pacifistične izjave samo lepe besede. Samo tako je tudi razumeti, da so spravili komunisti za gradnjo teh železnic potrebne milijone.

Sedaj grade sovjeti sledeče proge: Semi-palatinsk—Frunse, Džusambo—Termes in Andidžan—Kokand. Vse te proge gredo h Afganiji in njih končni cilj — Indija, je jasno viden.

Po polnem porazu Amanulaha in zmagi skrajnih reakcionarjev se je nasprotje med Anglijo in Rusijo še poostriilo, ker čutijo sovjeti, da je poraz Amanulaha predvsem delo Anglije in da so bili z bivšim kraljem vred premagani tudi sovjeti.

Pričakovati je zato oživiljenje komunistične propagande v Aziji, da bi bil z njo komunističen poraz omiljen.

Hrv. Sokol v Dermišu razpuščen

Dermiš, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Okrajni glavarstvo je razposlalo vsem društvom poziv za prisostvovanje na proslavi rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije. Hrvatski Sokol ni hotel podpisati poziva niti proslavi prisostvovati. Radi tega je okrajni glavar društvo razpustil, premoženje pa zaplenil.

Prepovedana občna zborna

Prelog, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Okrajni glavar je prepovedal občni zbor Lovskijskega društva in Jugoslovanskega kazina.

Iz časopisov

Nova državna ureditev naj bo metodična. Nad vse zanimiv je »Obzorov« uvodnik glede nove ureditve države. Vsled pomankajanja prostora objavljamo le glavne misli. Nova državna ureditev mora biti izvedena metodično. Da bi se država razdelila na 12 ali 14 oblasti, »Obzor« ne veruje. Verjetnejša je vest, da se bodo do definitivne ureditve dve do tri oblasti združile v eno oblast. Tako bi bile Slovenija ena oblast, Hrvaška dve mesto štiri itd., s čemur bi se uprava zelo pocenila. Končno reorganizacijo pa je v duhu manifesta mogoče dati le pri občinah. Občina pa mora biti prosta vsakega policijskega nadzora in nadzorstvo nad občinami bi smela vršiti le upravna sodišča. Je pa pri občinah ta križ, da niso razmere povsod enake. V Bosni do večerj občin še poznali niso, v Dalmaciji je občina prastara srednjeveška ustanova, a tudi gospodarski in kulturni razvoj prebivalstva je povsod različen. Dočim je večina našega prebivalstva še v primarnem stanju avtarhije, je v drugih krajih civilizacija že zelo visoka. V Sloveniji so kraji, kjer so kmetije po svojem obrtu, obdelovanju polja, po svoji narobrazbi, konsumu in potrebah državljani v smislu ameriškega farmerja. Vseeno pa je mogoče najti za ene in za druge eno obliko občin, ker je ideja medsebojne pomoči našemu seljaštvu imanentna. Naše gospodarstvo propada in ne more konkurirati s tujim, ker ni občina motor vsega dela v občini. Ne samo produkcije, temveč tudi higijene in socialnega napredka. Občina je država in miniature in zato more biti državni organizem dober, če so te njegove prve celice dobre. Slovenija ima napredno gospodarstvo, ker ima razvito združništvo. To pa je nastalo iz prostovoljnega dela, ker prisilne odredbe uničijo tudi najboljše ideje. Občine se ne smejo organizirati po stari šabloni. Če bodo občine prav organizirane, bo prenehal glad v pasivnih krajih, ker bo dovolj zaslužka. V vasi se mora pričeti politično življenje in to se bo potem poznalo tudi na parlamentu. Pri organizaciji občine treba na vse to misliti, ker samo tako bo dobro funkcioniral tudi državni aparat.

Bojazen pred Ameriko

Pariz, 16. jan. (Tel. »Slov.«) V francoskem senatu je bila danes velika debata o Kellogovem paktu. Povod je dala interpelacija, ki jo je senator Lemery vložil že pred delj časom in ki v blagi obliki zahteva od francoske vlade pojasnilo o tem, zakaj je francoska vlada v trenutku, ko se ima podpisati Kellogova pogodba, sprejela angleško-francoski mornariški kompromis in sklenila dvoumno zavarovanje nasproti Ameriki. To vprašanje je dalo Briandu povod za skoro dve uri trajajoči govor v lepi patriotični obliki, v katerem je naglašal velike moralne vrednosti Kellogove protivojne pogodbe in dajal izraza zaupanju v solidarnost mednarodnih mirovnih organizacij. Pri tem pa ni govoril o angleško-francoskem mornariškem kompromisu in o tem, da je ta kompromis nezdržljiv s francosko zunanjo politiko, kakor se razglša uradno. Ta njegov molk je

presenetil politične kroge. Nacionalistična Liberte pojasnjuje to s tem, da je iskati pravi povod interpelacije v tem, da je Lemery s s tem branil francoske Antile, za katere so v Franciji v velikih skrbah radi premočne Amerike. Francija je imela prej v ameriških vodah zelo veliko narodno posest, kjer je odpirajo Združene države ravno tako kakor Španijo in Dansko. V Karibskem morju, ki bo morda postalo ameriško Sredozemsko morje, ima Francija samo še otoka Martinique in Guadeloupe, Anglija pa samo še Jamajko. Vprašanje je, kako dolgo bo to razmerje še ostalo, česar pa Lemery ni upal izreči odkrito. Po interpretaciji, s katero se je obravnavala Kellogova pogodba v ameriškem senatu, nikakor ni zanesljivo, ali bo ta pogodba zadostno varstvo, če bi se nekega dne zbudil ameriški apetit.

Senat ratificiral Kellogov pakt

New York, 16. jan. (Tel. »Slov.«) V ameriškem senatu je bil ratificiran Kellogov pakt s 85 glasovi proti 1 glasu, pri čemer se je 9 senatorjev odtegnilo glasovanju. V živahni klubovni debati je bil dosežen kompromis, da naj zunanji odbor senata vloži poročilo, ki vsebuje ameriško pojmovanje o bistvu, vsebini in mejah Kellogovega pakta. To poročilo naglašajo kot pojmovanje senata, da Kellogova pogodba nikakor ne omejuje pravice Amerike do samoobrambe, pri čemer se pod izrazom »samoobramba« razume tudi uporaba Monroeove doktrine. Izid glasovanja je pozdravil

senat z dolgotrajnim odobravanjem. Kellog se je izjavil zelo zadovoljnega. Obenem pa je tudi v skrbah, da bi omenjanje Monroeove doktrine v odobrovanju poročila lahko odbilo latinsko Ameriko in posebno ABC države (Argentina, Bolivija, Chile) in ogrožalo ratifikacijo. Tudi Coolidge je izjavil, da je nadvse zadovoljen in rekel, da po njegovem mnenju služi Kellogova pogodba bolj kot vse dosedanje za preprečitev bodočih vojn. Državni departement je o ratifikaciji obvestil vse diplomatske zastopnike na vsem svetu z nalogom, da o tem obvestijo vse države.

Slovaki solidarno za dr. Tuko

Praga, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Slovaška ljudska stranka je danes na seji kluba svojih poslancev in senatorjev v Bratislavi sprejela resolucijo, da je stranka prepričana o nedolžnosti poslanca dr. Tuka in da ga ne bo zapustila, če bi nasprotniki nad njim triumfirali. Ta svoj sklep je stranka sporočila dr. Tuki v zaporu po tričlanski deputaciji. Dalje zahteva stranka, da se dr. Tuka izpusti iz zapora. Od izpolnitve te zahteve je odvisno, ali bo slovaška ljudska stranka ostala v češkoslovaški vladi ali ne. Ugotovilo se je, da je bila izpoved glavne priče župana Belanskega proti dr. Tuki že pred več leti predložena komisiji stranke, ki je spoznala, da ta izpoved ne daje nobe-

nega povoda za politično obsodbo dr. Tuke. Ti sklepi slovaške ljudske stranke so največjega pomena, ker bi izstop slovaške ljudske stranke iz vlade razbil sedanjo večino. List slovaške ljudske stranke »Slovak« je ob priliki desetletnega obstoja izšel danes v jubilejni številki. List se izjavlja za to, da se dr. Tuka spusti na svobodo ter našteva njegove zasluge.

Nova aretacija v Tukovi aferi

Praga, 16. jan. (Tel. »Slov.«) V aferi dr. Tuke je bil na novo aretiran urednik »Autonomije« Anton Snacky, ki je baje pri vojaških načrtih dr. Tuke igral pomembno vlogo.

Veliki boji okoli Kabula

London, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Po vesteh, ki prihajajo iz Afganistana, divjajo sedaj v okolici Kabula hujši boji kakor doslej. Voditelj vstašev Baka i Saquao je svoje sile zbral na gorah okoli Kabula. Njegovi topovi delajo v mestu veliko škodo. Angleško poslatništvo leži v najbolj ogroženem pasu, vendar pa so v tem poslatništvu zbrani skoro vsi

inozemci. Novi kralj Inaja Ulah je bil takoj po odstopu svojega brata v vsej naglici kronan med grmenjem topov. Kje se nahaja Aman Ulah, ni nič znano. Vsekakor je v največji nevarnosti, če je še na afganskih tleh, ker je razpisal Baka i Saquao veliko nagrado za njegovo glavo in zato mnogo pustolovcev streže njemu po življenju.

Owen Young predsednik konference strokovnjakov

New York, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Vlada Združenih držav je opustila svoj odpor proti imenovanju Američana za predsednika konference strokovnjakov, ker so to soglasno zahtevale vse zaveznice države. Morgan sam bo predlagal, da se Owen Youngu poveri vodstvo konference. Smatra se za gotovo, da bo Lamont Morganov zastopnik. »Herald Tribune« poroča, da bo Morgan prilegel kol privatnega posvetovalca svojega pariškega tovariša Jaya.

Pariz, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Predsedstvo v konferenci strokovnjakov za revizijo Dawsovega načrta bo dobil Američan Owen Young. Pariški listi sklepajo iz Morganove udeležbe na pripravljeno Amerike, olajšati po možnosti delno mobilizacijo nemškega dolga. Morgan je že obljubil za to svojo podporo, ko se je pred tremi meseci »diskretno« udeležil pogajanj Poincarrea s Parker Gilbertom. Havas pa poroča, da bo mobiliziranih kvetjemtu sto milijonov dolarjev.

Morgan - reparačijski strokovnjak

Senzacijo po vsem svetu je vzbudilo poročilo, da je Amerika imenovala v reparačijsko komisijo strokovnjakov poleg Owen Younga tudi Morgana, najmočnejšega bankirja na svetu. Oba skupaj zastopata Ameriko. prvi kot demokrat, drugi kot republikanec. Morgan je gospodar neštevilnih milijonov dolarjev, pozna mednarodno finančno poslovanje bolje kot vsakdo drugi ter do podrobnosti pozna gospodarske razmere Anglije, Francije in Nemčije. Te tri države so namreč na reparačijah najbolj interesirane.

Anglija in Francija zahtevata zase in za svoje zaveznike na konferenci strokovnjakov od Nemčije toliko in tako visokih plačil, kolikor jih je potreba, da posamezne države poravnajo svoje dolgeve med seboj — predvsem pa vse vojne dolgeve Ameriki, ki je glavni upnik cele entente. Francija pa se po-

sebej zahteva od Nemčije še toliko, da se morejo popraviti vse škode, ki so vsled vojne nastale na francoskem ozemlju.

Nemčija pa stoji na stališču, da ne more plačati več kakor to odgovarja njenim plačilnim možnostim. Sedaj mora Nemčija plačati letno vsoto 2½ milijarde zlatih mark na račun reparacij, ne da bi bila odredjena končna vsota reparacij ali pa termin, do katerega naj se ta letna kvota plačuje. Zato zahteva Nemčija, da se ugotovi končna vsota, katero ima plačati za reparacije in da morajo letna odplačila biti znižana, ker 2½ milijarde zlatih mark Nemčija trajno ne bo zmogla.

Amerika pa kot upnik cele Evrope, zmagalcev in premagancev, je interesirana na tem, da se to vprašanje uredi. Zato je poslala svojega zaupnika Parkerja v Nemčijo, da prouči plačilne in gospodarske zmožnosti Nemčije. Ta je sedaj ameriški vladi stavil svoje predloge, ki se v bistvu strinjajo z nemškim naziranjem iz l. 1927., s katerim pa Nemci sedaj ne soglašajo več. Da Amerika smatra ta problem tudi zase za zelo važen, dokazuje ravno Morganovo imenovanje v komisijo strokovnjakov.

Vest o pogajanjih med Vatikanom in Kvirinalom

Pariz, 16. jan. (Tel. »Slov.«) »Excelsior« potrjuje v poročilu iz Rima, da je bila med Vatikanom in Kvirinalom podpisana začasna pogodba. Zastopnik Italije, državni svetnik Amadeo Gianini, je imel po podpisu dolg razgovor z Mussolinijem. V Rim je bil poklican jezuitski general Ledochowski in dobil nalog, da konfirira s pomembnimi osebnostmi katoliškega sveta v Franciji in Španiji o tej pogodbi. Šele, ko bodo ta posvetovanja končana, se bo podpisala končnoveljavna pogodba.

Ustavni boji na Poljskem

Varšava, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Pri prvem čitanju o spremembah ustave, katere hočejo pristati Pilsudskega doseči po večletnih prizadevanjih, so v sejnu izjavile demokratske stranke opozicije in socialisti, da se bodo z vso odločnostjo borili proti vsakemu poskusu odprave demokracije.

Popovici pri Briandu

Pariz, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Francoski zunanji minister Briand je danes sprejel v avdienci romunskega finančnega ministra Popovici, ki biva v Parizu radi podpisa romunskega stabilizacijskega posojila.

Drobne vesti

Resno stanje maršala Focha.

Pariz, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Uradno poročilo o zdravstvenem stanju maršala Focha pravi, da je stanje ostalo nespremenjeno in da se ni poslabšalo. Ponoči pa se bojijo poslabšanja, ker maršal Foch še ni izven nevarnosti in ker bi lahko nastopila neprijetna presenečenja.

Železniška nesreča v Romuniji.

Bukarešt, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Brzovlak, ki je včeraj zvečer odpeljal iz Turn-Severina proti Timisoari, se je moral ustaviti pri postaji Balota, ker se je zlomila os pri poštenem vagonu. Odposlana sta bila dva pomožna vlaka, ki sta trčila drug ob drugega radi napadne postavitve kretne. Pri tem je bil ubit en delavec, dva pa sta bila težko ranjena.

Gani beg, brat umorjenega Cena bega, ki je bil svoječasnno aretiran radi suma, da je sodeloval z morilecem Bebijs, Vučitrnom, je bil danes izpuščen iz zapora, ker ni bilo zadosti dokazov za to, da bi se proti njemu vložila obtožba radi sokrivde.

Clemenceau obolel. 81 letni Clemenceau je težko obolel na španski bolezni. Njegovo stanje pa ni smrtonosno.

Zadele srečke vojne odškodnine

Belgrad, 16. jan. (Tel. »Slov.«) V prostori glavnega ravnateljstva državnih dolgov je bilo dopoldne žrebanje amortiziranih serij dva in pol odstotnih obveznic državne vojne odškodnine. Amortizirane so bile serije tehle številke: 137, 614, 628, 739, 780, 930, 1695, 1808, 2074, 2076, 2389, 2414, 2405, 3053, 3435, 3577, 3729, 3803, 4020, 4333, 4339, 4393, 4500, 3729, 3803, 4020, 6505, 9110.

Sankaške izbirne tekme v Bohinju

Zivahno delovno prometno društvo za Bohinjsko območje je predložilo nedeljo na okroglo 1900 m dolgem obširnem sankališču izbirne tekme za bohinjsko šolsko dečo in naraščaj. S tem je hotelo zopet oživiti ta zabavni zimski sport, ki je igral pred vojno v tem planinskem kraju glavno vlogo, ki pa se je po vojni nekoliko preživel. Teh tekem se je udeležilo skupaj 29 tekmovalcev in tekmovalk v treh skupinah. Dosegli so se prav povoljni časi kljub temu, da tekmovalna proga vsled prišestega snega v spodnjem delu ni bila dosti izglajena. Naglasimo pa še danes, da se bodo pri glavnih sankaliških progh gotovo dosegli vse povišnejši časi. V skupini dečkov je dosegel kot prvi na cilj 11 letni Jakob Podbevsek iz Bistrice v času 5 min. 10 sek., drugo nagrado je odnesel 8 letni St. Ravnik iz Bistrice. Srednja vas se je morala zadovoljiti s tretjim mestom, kajti njih tekmovalci 11 letni Ivan Kavalir je potreboval za isto progo 7 min. 15 sek. Bohinjski deklički so se vse drugače odrezali. Prednjažili je 13 letni Zvonar Anček iz Srednje vasi s časom 5 min. 48 sek. Kot druga je dospela na cilj 13 letna Betka Karošeč 6 min. 26 sekund, kot tretja 13 letna Angelica Vidmar 6 min. 52 sek. Rekord dneva pa se je dosegel pri dvoednežnem sankanju. Stroslov Minček iz Stare Fužine in Frančeva Mica z Ravne sta namreč prevzile isto progo v času 4 min. 42 sek. in pokazale bistriški fantom, da se jih prav nič ne boje, kajti Rosmanov Stanko in Novškov Albin sta pihala že 4 min. 51 sek. Potem so pa spet punce prišle na vrsto. Mala kebrška Trojnarjeva Ivica in Selanova Mica iz Bistrice sta prispele namreč kot tretje na cilj v času 5 min. 10 sek. Daleč zndaj so potem capljali še različni drugi tekmovalci. S to tekmo se je zanimanje za sankanje v Bohinju zopet oživelo in smemo pričakovati, da bodo glavne tekme, ki so razpisane na 27. januarja ter sankalske tekme za prvenstvo Bohinja razpisane na Svečnico, pokazale še vse drugačne čase.

Smuške tekme za prvenstvo Bohinja

V nedeljo dne 20. t. m. se vrše v Bohinju v najrazličnejših skupinah smuške tekme za prvenstvo Bohinja. Ze do 15. t. m. je došlo iz različnih krajev Slovenije nekaj prijav. Sedaj se oglašajo tudi že hrvaški tekmovalci. Lahko se že naprej trdi, da bo pri vseh teh tekmah tekmovalo najmanj 150 oseb. Stari za najvažnejše je določen za 9. uro pred »Občinskim domom« v Boh. Bistrici. Dame startajo ob 11. uri, naraščaj in deca ob 13. uri. Razglas rezultatov ob 16. uri v posvetovalnici »Občinskega doma« na Boh. Bistrici. Prijavnina za skupine odraslih 10 Din za osebo, za deca in naraščaj 5 Din od osebe. Zaključek prijav 19. t. m. ob 12. uri. Nato se sprejemajo prijave samo proti dvojni prijavnini. Prijave je naložiti na Smučarski klub Bohinj ali Prometno društvo za Bohinj v Boh. Bistrici.

Prenočevanje v Bohinju pozimi.

Kljub temu, da razpolaga Bohinj že danes z okoli 500 posteljami v kurjenih sobah, je zaradi razpisanih smuških tekem dne 20. januarja dospelo v Bohinj iz vseh krajev države že toliko prednaročil za sobe, da je mogoče izvesti brezhibno nastanitev cenjenih gostov samo v slučaju, če se tudi gostje podreže disciplini. Organizacijo prenočevanja je prevzelo Prometno društvo za Bohinj v Bohinjski Bistrici, ki bo 19. januarja po svojih predstavnikih oddajalo že na kolodvoru nakaznice za stanovanja v obratih kakor tudi v privatnih hišah. Istoako bodo na razpolago p. n. gostom na kolodvoru sanke, ki jih odpeljejo proti primerni odškodnini v odkazna jim prenočišča. Priporočamo se, da si vsakdo naroči najkasneje do 19. januarja do 12. opoldne pisмено, brzojavno ali telefonsko posteljo. Istoako se priporoča, da se gosti sami ali po navodilih bohinjskih funkcionarjev glede prehrane porazdelijo na več obratov. Na ta način bodo vsi hitro in dobro postreženi, ako bodo pa navajali vsi samo na en lokal, bi bili najbrže tako gospodar kakor gosti nezadovoljni.

Dunajska vremenska napoved: V južnih Alpah oblačno, sneg in mraz.